

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Socjologia problemów społecznych**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **24-PCDL-SPS**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): **obowiązkowy**
4. Kierunek studiów: **praca socjalna**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): **I stopień**
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): **III rok**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **30 h W**
9. Liczba punktów ECTS: **3 pkt**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: **Anna Michalska, dr hab., anna_michalska@poczta.onet.pl**
11. Język wykładowy: **j. polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie):
częściowo tak – przesyłanie studentom dodatkowych informacji w formie raportów, danych statystycznych dotyczących wybranych problemów społecznych.

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

C1	przekazanie wiedzy socjologicznej z zakresu przyczyn, przebiegu oraz skutków głównych problemów społecznych
C2	rozwinięcie zdolności odróżniania problemów społecznych od innych dolegliwości społecznych takich jak: patologia i dewiacja
C3	rozwinięcie umiejętności identyfikacji problemów społecznych na podstawie cech charakterystycznych, przebiegu, natężenia oraz skutków jednostkowych i społecznych

C4	przygotowanie do właściwej interpretacji wyników badań socjologicznych i psychologicznych diagnozujących problemy społeczne
C5	wyrobienie umiejętności korzystania z informacji statystycznych, demograficznych, psychologicznych i socjologicznych dotyczących głównych problemów społecznych w Polsce
C6	rozwinięcie umiejętności opisu socjologicznego zjawisk społecznych i ich klasyfikacji

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): nie obowiązują

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
SPS_01	Definiuje i objaśnia jakimi cechami charakteryzują się główne problemy społeczne	K_W01; K_W02, K_W03, K_W06
SPS_02	Wskazuje prawidłowo na rolę czynników mikrospołecznych i makrospołecznych w generowaniu każdego problemu społecznego	K_W02, K_W03, K_W06
SPS_03	Stosuje właściwe określenia przy charakterystyce przebiegu każdego problemu społecznego	K_W01, K_W02, K_W04
SPS_04	Interpretuje prawidłowo wskaźniki przyczyn cywilizacyjnych współczesnych problemów	K_W04, K_W05
SPS_05	Dobiera właściwe określenia charakteryzujące stopień zaawansowania i natężenia problemu społecznego	K_U01, K_U03
SPS_06	Interpretuje prawidłowo wyniki badań socjologicznych na temat skutków problemów społecznych i wykorzystuje w pracy zawodowej pracownika socjalnego	K_U03, K_U09,
SPS_07	Korzysta ze źródeł literaturowych celu pogłębienia wiedzy na temat przebiegu ważnych problemów społecznych	K_U14; K_U20

SPS_08	Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu przyczyn, przebiegu i skutków wybranych problemów społecznych w swojej pracy zawodowej	K_U14; K_U20
SPS_09	Potrafi obiektywnie ocenić stopień zagrożenia jednostki, grupy, zbiorowości społecznej konkretnym problemem społecznym (w praktyce zawodowej pracownika socjalnego)	K_K07
SPS_10	Ma zdolność do stosowania właściwej terminologii w opisie skutków danego problemu w określonym środowisku społecznym (nie używa terminów stygmatyzujących)	K_K11

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Przegląd głównych, socjologicznych koncepcji problemów społecznych. Przykłady definicji problemu społecznego. Cechy wspólne i różnice. Historyczna zmienność przyczyn oraz przebiegu problemów społecznych.	SPS_01, SPS_10
Stanowiska socjologów wobec dolegliwości społecznych. Trudności w odróżnianiu problemów społecznych od zjawisk patologicznych i dewiacyjnych. Zmienność kryteriów stosowanych przez badaczy problemów społecznych	SPS_01, SPS_10
Problemy społeczne generowane głównie przez czynniki makrospołeczne (bezrobocie, ubóstwo, marginalizacja społeczna, niepewność społeczna)	SPS_02, SPS_03, SPS_05, SPS_10
Problemy społeczne generowane głównie przez czynniki mikrospołeczne (niezaradność społeczna, niewydolność wychowawcza, dysfunkcjonalność, dezintegracja, samotne macierzyństwo).	SPS_02, SPS_03, SPS_05, SPS_09, SPS_10
Cywilizacyjne uwarunkowania problemów społecznych (alkoholizm, choroby psychiczne, samotność, poczucie osamotnienia, niepewność społeczna).	SPS_01, SPS_02, SPS_03, SPS_04,

	SPS_05
Jednostkowe czynniki (trudności adaptacyjne, deficyty socjalizacyjne, brak odporności na stres) współwarunkujące powstawanie problemów społecznych.	SPS_01, SPS_04, SPS_09, SPS_10
Charakterystyka problemów społecznych o złożonej etiologii mikrostrukturalnej i makrostrukturalnej (niepełnosprawność, starość, samotne macierzyństwo, migracje).	SPS_02, SPS_04, SPS_05, SPS_09, SPS_10
Wskaźniki statystyczne, demograficzne, ekonomiczne, psychologiczne i socjologiczne w charakterystyce natężenia problemów społecznych.	SPS_01, SPS_06, SPS_07, SPS_09,
Stan badań socjologicznych nad dotkliwością i skutkami współczesnych problemów społecznych w Polsce.	SPS_06, SPS_07, SPS_08, SPS_09,
Ocena dotkliwości problemów społecznych dokonana przez badaczy, polityków społecznych i ekspertów oraz sposoby korzystania ze źródeł diagnostyczno-eksperymentalnych.	SPS_04, SPS_06, SPS_08,

5. Zalecana literatura:

- 1) Frysztański K., Socjologia problemów społecznych, Wydawnictwo SCHOLAR, Warszawa 2009,
- 2) Kotlarska-Michalska A., Poczucie niepewności wśród młodych dorosłych. Przejawy i uwarunkowania (w:) J. Kaczmarek (red.) Między socjologią a filozofią i teologią. Księga jubileuszowa dla Profesora Józefa Baniaka, Wydawnictwo Nauk Społecznych i Humanistycznych UAM, Poznań 2019, s. 253-276,
- 3) Kotlarska-Michalska A., Ukryte problemy społeczne – ich przyczyny i specyfika w Polsce, „Human Studies”. Series of Pedagogy 9/41 (2019) s. 100-119, (artykuł ogólnodostępny na stronie Human Studies)
- 4) Ostrowska A., Sikorska J., Gąciarz B., Osoby niepełnosprawne w Polsce w latach dziewięćdziesiątych, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2001,
- 5) Ostrowska A., Sikorska J., Syndrom niepełnosprawności w Polsce, Wyd. Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1996
- 6) Kwaśniewski J., (red.) Badania problemów społecznych, Warszawa 2003,
- 7) Kotlarska-Michalska A., Specyfika opieki nad najstarszym pokoleniem a polityka społeczna wobec starości, „Przegląd Socjologiczny”, 2016, nr 2,

8) Boryczko M., Frysztański K., Kotlarska-Michalska A., Mendel M., Solidarnie przeciw biedzie, Wydawnictwo: Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk 2016, dostępna w wersji elektronicznej:

www.ecs.gda.pl/library/File/nauka/do_pobrania/ECS_Solidarnie_przeciw_biedzie.pdf

9) Bukojemska J., Matki wielodzietne w ponowoczesnym świecie – poczucie spełnienia czy braku perspektyw? (w:) Wielość spojrzeń na małżeństwo i rodzinę (red.) A. Kwak, Warszawa 2012,

10) Kotlarska-Michalska A., Dysfunkcjonalność, dezintegracja, dezorganizacja w rodzinie. Przyczyny, przebieg, skutki (w:) M. Szyszka (red.) Dylematy życia rodzinnego. Diagnoza i wsparcie, Wydawnictwo Naukowe KUL, Lublin 2016,

11) Rymśa M., (red,) Samotne macierzyństwo i polityka społeczna, Warszawa 2001,

12) Walczak B., Rodzina transnarodowa. Konteksty i implikacje, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2016

13) Kotlarska-Michalska A., Wielość spojrzeń na istotę starości (w:) M. H. Herudzińska (red.) Znane i nieznanne oblicza starości jako obszar wyzwań dla społeczeństw XXI wieku (II edycja), Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2019, s. 13-33

Prawie wszystkie wymienione pozycje literatury są dostępne w bibliotece, poz. 8 jest w całości dostępna w Internecie, poz. 6, 7, 9, 10, 13 są przekazywane studentom w wersji skserowanej.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	

Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) - prezentacja raportów z badań socjologicznych oraz przekazanie studentom spisu literatury wykorzystywanej w treściach wykładu (spis obejmuje 133 pozycje)	X
Pokazywanie w czasie wykładów najnowszych publikacji, które poruszają aktualnie omawiany problem społeczny. Na każdym wykładzie prezentowane są te książki, które są wykorzystane w przygotowaniu jego treści. Studenci chętnie korzystają z tego źródła informacji o badaniach prowadzonych w Polsce nad problemami społecznymi.	X

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu									
	SPS _01	SPS _02	SPS _03	SPS _04	SPS _05	SPS _06	SPS _07	SPS _08	SPS _09	SPS _10
Egzamin pisemny	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Egzamin ustny										
Egzamin z „otwartą książką”										
Kolokwium pisemne										
Kolokwium ustne										
Test										
Projekt										
Esej										
Raport										
Prezentacja multimedialna										
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)										
Portfolio										
Inne (jakie?) -										
...										

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

	Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	30
	Inne (jakie?) -	
SUMA GODZIN		80
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0):

dobry plus (+db; 4,5):

dobry (db; 4,0):

dostateczny plus (+dst; 3,5):

dostateczny (dst; 3,0):

niedostateczny (ndst; 2,0):

Podstawą oceny jest pozytywny wynik z egzaminu. Studenci mają do wyboru dwie formy egzaminu, ale na ogół wybierają egzamin pisemny. Egzamin ten składa się z pięciu pytań dotyczących wiedzy wykładowej oraz dwóch obszernych artykułów uzupełniających problematykę wykładów. Artykuły te są przekazywane w formie elektronicznej. Wykaz zagadnień do egzaminu również jest przekazywany w

formie elektronicznej i liczy 54 zagadnienia (w roku akad. 2019/2020). Wszystkie informacje dotyczące wymogów zaliczenia przedmiotu są przekazywane na pierwszym wykładzie.